

III. 4251 c.

AZ

ALSÓZEMPLÉNI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1884. évi ápril 1—2 napjain.

SÁROSPATAKON TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

TÓTH LAJOS,

egyházmegyei főjegyző.

MISKOLCZ

Nyomatott özv. Sárloryné és Merese Sándor könyvnyomtatójában.

1884.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1884. évi Ápril 1—2. nap-
jain Sárospatakon tartott közgyűlésének

j e g y z ő k ö n y v e.

Az alsó-zempléni ev. re. egyházmegye 1884. évi ápril 1—2. nap-
jain Sárospatakon tartotta meg tavaszi közgyűlését **Kopré Ferencz**
esperes és ifjabb **báro Vay Miklós** egyházmegyei gondnok elnök-
letük alatt.

Jelen voltak :

Zitás István, Bodolai József, Ölbei János, Terhes Barna, Keresztúri József, Zombort Gedő papi, Bódogh Károly, Pilissy Ferdinand Dr. Lengyel Endre, Kóczán Miklós. Szinyei Gerzson világi tanácsbírák, Olajos Pál gesztelyi Végh János k. kövesdi, Nagy Károly szomotori, Páricsi József karcasai, Keresztúri Zsigmond kis-géresi, Réthy Pál golopi Ábrahám Gyula harkányi, Berzeviczi Endre báji, Rigó Lajos tiszaluczi, Sohajda János király-he mecz. Vitányi Miklós csanádi, Körösi György nagy-géresi. Kónya András h.-németi Pál Bertalan mádi, Abaházi József liszkai, Sallai Sándor erdő-horváti, Gecsey Péter tarczali. Czinke István erdőbényei, Szánthó István olaszii, Kolozsvári István tolesvai, Futó János perbenyiki lelkészek, Nagy András kis-dobszai, Ölbei János b.-keresztúri helyettes, Horváth János sárospataki, Palóczi József tarczali segédlelkészek, Nemes Lajos zemplénmegyei kir. tanfelügyelő Gérecz Károly, Csicsi Pál sárospataki, Bartha János kesznyéteni tanítók, mint a tanügyi bizottság tagjai, Paulai Gábor tiszatokaji, Bráda Ferencz petrahó, Rátkai István erdőbényei, Láncoz István szadai, Juhász István kisdopszai, Pozsgai József sajjóhidvégi, Boldizsár János b. keresztúri Handa József t. kenéz egyházak képviselői.

1. Elnök Esperes úr Istenhez emelt buzgó imája után az egyházmegye tisztikarát, l e l k é s z e i t, az egyházak képviselőit s az egybegyűlt k ö z ö n s é g e t s z í v b ő l üdvözöl-
vén; mielőtt a gyűlés elé terjesztett ügyek feletti tanácskozás
kezdetét vette volna, azon nevezetesebb mozzanatokat terjeszti
elő, melyek egyházmegyénk életében múlt évi őszi közgyűlésünk
óta felmerültek, valamint egyházmegyebeli gyülekezeteink vallás
erkölcsi életének nyilatkozatait, az itt következő gyűlésünket
megnyitó beszédében:

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés !

Egy több tekintetben nevezetes évszakon a zsinati törvények
életbe léptetésére megkivánt átmeneti intézkedések évszakát éltük el
Istenünk jóvoltából a közelmúltban, — s az egyházkerületünk által
előirt utasítási módok szerint a törvény kívánalmainak eleget
téve, a törvényes újjászervezés az egyházi közigazgatás terén alólól
felfele minden nagyobb rázkódás nélkül véget ért, — a törvény
által az egyes egyházak számára kijelölt belkörü szervezkedések egy-
házmegyénkben is megtörténtek, a presbyteriumok újjá alakítottak.
S miután most egy éve tartott közgyűlésünk úgy akará, hogy a 10
éves restauráció alapjára helyezkedve egyházmegyénk kormányzó-
testülete is új választás folytán újból alakuljon, — egyházmegyei
hatóságunk újjá szervezkedése is megtörtént. A választás eredmé-
nyéről, őszi közgyűlésünk jegyzőkönyve nyomán a t. közönség im-
már értesült; a kipróbált hűségű vezérférfiakat a közbizalom meghagy-
ta addigi állásukban, — a visszalépés vagy halálozás folytán ujonnan
választott hivatalnokok közül Zombori Gedő és Végh Bertalan
urak múlt őszi gyűlésünk idején letelt esküjük után — a vá-
lasztás által kijelölt hivatalos széküket el is foglalák, jelen gyűlé-
sünkre maradva fel K ó c z á n M i k l ó s és S z i n y e i
G e r z s o n világi tanácsbíráknak eskü letétök folytán kormány-
zó testületünk tagjaivá felavatásuk, Mindkét férfiú eléggé ismert már
egyházmegyei közönségünk előtt egyházas érzelmük tényleges nyi-
latkozványairól, Kóczán Miklós úrnak a harangodi járási kör tanítói
értekezlete szellemi mint anyagi gyámolítása iránt eddig elé is már
tanúsított áldozatkész érdekeltsége kezességét nyújt nekünk a felől,
hogy boldog emlékü édes atyjának — mint egyházmegyénk négy
éven át v. elnöki hivatalát teljes úgyszeretettel s oda-adással viselt
segédgondnokának, — közjóra irányzott tevékenységben nyomdo-
kait követve hűen szolgálndja felekezete ügyeit. Szinyei Gerzson

világi tanácsbíró urat szinte, ki eddig sem vonta meg egyházmegyénk ügyeiben, hol arra felhivatva volt becses közreműködését ezentúl mint kormányzó testületünk tagját még inkább meg fogjuk nyerhetni, hogy egyházi és iskolai ügyeink fejlesztése körül tevékeny buzgalmat szakavatottságával párosítva jótékonyan hasznos szolgálataiban egyházmegyénk javára értékesítendi. Legyen áldás az újból megalakult kormányzó testület magasztos hivatása szabta működésén, hogy közreható munkássága szolgáljon egyházaink anyagi és szellemi javának felvirágoztatására és Isten országa építésére.

A zsinati törvények életbeléptetésére megkívánt átmeneti intézkedések tárgysorozatát tekintve, — egyik a legjelentékenyebb horderejű intézményül kell felismernünk az országos ref. egyházi közalap megteremtését, mellyel a keresztyén egyház nagy elve a kölcsönös segély legteljesebb mérvben életbe léphet ezentúl annak jótékony működése megkezdésével. — Mint minden életnek úgy az egyházi életnek szükségletei is időről időre szaporodnak s nagyobb mérvű tövékenységet és áldozat hozatalt követelnek. — Megyebeli egyházainknak is megkelle hozni az áldozatot s elismerőleg jelezhetem, hogy a hol az egyház élén állók voltak példa adásukkal tette buzditó vezérek, hol nem csak megmutatták az utat, hanem ők magok jártak elől rajta, — ott a közérdekű szent ügy mellett felmelegült lelkesedési buzgalom meg is hozta áldozat készségét. S hogy példát is hozzak fel az első között áll **S á r o s p a t a k** 172 frt. 50 kr gyűjtéssel **T a r c z a l** hol 15 családfő 178 frt befizetéssel megváltotta magát és a mellett évi járuléka 51 frt 60 kr maradt. Ily váltásági befizetések több egyházakból is jolezhetők u. m. **P e t r a h ó r o l** 20, **E r d ő b é n y é r ő l** 26, **M á d r ó l**, **K i r á l y h e l m e c z r ő l** 6—6 frttal = 230. ft. A nepesség csekélyebb számához mérten kiemelhetjük **V i s t** 195 lélekszám után 29 frttal **G o l o p o t** 235 lélek után 44 ft. gyűjtéssel. Egyébiránt az egyes egyházak adományozásáról lesz alkalma tudomást venni a t. közgyűlésnek, az egyházlátogatási jegyzőkönyvek felolvasásánál az egyházakról beterjesztett jelentések után, s hogy itt is jelezzem m. Hotyka egyedül mely bevallási ívét sem küldte be hozzám; egy-két helyütt. mint **B e r e c z k i b e n**. **S z e n t e s e n** küldöttség eszközölte a kivétést is, az utóbbi helyen még a behajtást is köztörvényhatósági uton kell eszközölnöm. — A hozzám beküldött rovatos ívek kimutatása szerint egyházmegyénk eddigi összes gyűjtése a 254 frt váltásági ill. tékkel 2622 frt 11 kr, Ezen összegből a magyar földhitel-

intézet igazgatóságához én beküldöttem a nálam egybegyűlt 678 forintot, egyházmegyei penztárnok ur színté beküldött 1306 forintot, és így összesen 1978 frtot, a mint ezt a postai átadóvevénnyel igazolhatjuk, miután a földhitelintézettől kiadott elismerési nyugtákat a Conventi határozat szerint pöspöki hivatalunkhoz köteleztetünk azonnal által tenni. Mondanom sem kell úgy vélem, hogy mennyire meguevelte, az egyházmegyei administratio terheit ezen egyházi szervezetünkbe törvényszerűleg beillesztett intézmény, ha azt annyiszor közze tett szabályrendeletek ellen is oly restesen nem fognák is jövőre többé teljesíteni hivatásszerű kötelezettségüket, — miként az ez idő szerint több egyházaknál megtörtént.

Áttérve immár ezekután egyházmegyénk életére s ügyviszonyainak ismertetésére a betérjesztett egyházlátogatási jegyzőkönyvek nyomán, van szereresém jelenthetni, hogy megyebeli egyházaink nagy többségében a vallásos erkölcsi életben emelkedését a látogatott templomok jó karban tartott épületek, az egyházas élet oltárára készséggel meghozott áldozatok — itt ott jövedelmező közmunka vállalatok az egyházak és hivatalnokaik között egyetértés s a közös cél felé egyesített erővel haladás kétségtelenné teszik.

De bár gyülekezeteink nagy többségében szilárd alapon nyugszik a vallásos erkölcsi élet, sajnálattal kell jeleznem, hogy vannak kivételek is. vannak egy pár egyházaink, melyekben az egyházas érzület meglazulásának, — és az áldozatra kész hitbuzgóság hanyatlásának felöltő jelenségeivel találkozunk, a mint ezt az egyházakról betérjesztett jelentésekből felfogja ismerhetni a n tiszt. egyházmegyei közgyűlés.

Legfeltűnőbb egyházaink rendetlensége az oly gyülekezeteinknél, hol hiányzik az anyagi ügyek kezelésénél az éber ellenőrködési vezérlés, a számadások pontatlan vezetése, tőke pénzeknek kellő biztosíték nélkül még a kamatok rendes befizetését sem szorgalmazva kihelyezése, melynek kifolyása aztán, hogy az előljárók is érdekelve lévén, elmulasztják a biztosíthatás végett megtenni a törvényes lépéseket. Mindezen hiányokat az anyagi, illetve pénzügyi állások folytonos világlatban tartása mellett, a már törvényszerűleg is elrendelt megyei számvevő szék megalakításával lehetne leginkább elenyésztetni — mint a melynek tiszt. körébe tartoznék éber ellenőrködéssel kísérelhetni, mennyiben teljesítik az ily egyházak a felelősség terhe alatt eléjük irt feisőbb hatósági szabályrendeleteket.

S a mennyire pedig a betérjesztett jegyzőkönyvek adataiból constatálnunk lehet. mellőzve a mult évi bevételek s kiadások összegezését, — jelentékeny értékét képvisel, összes egyházaink anyagi va-

gyon állása, — összegezett pénzürtékben 64554 frt 51 krt magtári terményben 2213 köblöt s magtári tőkében 9667 frt 46 krt mutatva fel.

Az egyházmegyénkben történt adományozások s építkezések elősorolását — avagy csak idő kímélés nézetéből is mellőzendőnek vélem, miután az egyházkerületi jegyzőkönyvben részletenkint fel lesznek véve mindazok, — népmozgalmi ügyviszouyainkat azonban rövid vázlatokban a következő számadatokban jelezhetem. Lelkek száma 42674. — született 1036 fi, 1018 nő özszesen 2054. meghalt 796 fi 760 nő = 1556, — házasodott 367 tiszta prot. és 46 vegyes pár. Iskolakötel s 2224 fi 1878 nő = 4102, iskolába jár 1819 fi 1698 nő = 3517 ismétlő iskola köteles 880 fi 890 nő = 1770, ismétlő iskolába jár 178 fi, 192 leány = 360. Hitvallást tett 306 fi, 289 nő.

Tanügyi állapotunkról s népiskoláink szellemi állásáról a tanügyi bizottság jegyzőkönyvéből lehetőleg minden mozzanatokat felöltet beterjesztés nyomán lesz alkalma a t. egyházmegyei közgyűlésnek kimerítő tudomást vehetni.

A lelkészi karból elhunytak a múlt év folyamán eddigelé dősb C z i k e F e r e n c z volt ladányi lelkész s helyébe már a mult őszi gyűlésen törvényszerűleg elválasztott fi utódja ifj. C z i k e F e r e n c z meg is erősítettett. mult évi október 26-án szentesi lelkész L á b o s M e n y h é r t, okt 31-én. R á c z J ó z s e f nyugalmazott monoki lelkész-tanító, deczember 14-én H o r k a i G y ö r g y petrahói lelkész. s f. évi január 14-én R i g ó J ó z s e f kiskobszai nyugalmazott lelkész a legtöbbben számos éveken át munkálva az ur szőlőjét hivatalos pályájukon eléggé ismertek voltak, béke lengjen poraik felett. Ezen őszi gyűlésünk óta megüresült lelkészi állomások közül, — a törvénykönyv III részében foglalt szabályrendelet megártásával eddigelé csak a petrahói állomás lett törvényszerű választás által betöltve. a kisdobszai állomásra most gyűlésünk bevégeztével fogja lelkészjelölt bizottsága kijelölést munkába venni, a szentesi és monoki egyházakban nem volt elrendelhető a választás, a lelkészi díjlevelek rendezetlensége miatt. M o n o k o n az őszi gyűlésünkön is fennforgott 9 hold földnek a bérlő általi bevonása miatt, e vitás kérdés azonban most már valószínűleg megoldható lesz. S z e n t e s e n elmaradt a választás a lelkészi kárta czélba vett tetemes alábbszállítása miatt a n. t. egyházmegyei közgyűlés bölcsességétől függ. miként fogja e tárgyban legczélszerűbb intézkedését végrehajtani.

A tanítói karban határozás ugyan nem történt. hanem mind amellet is megürült. H a r k á n y o n a lánytanítói állomás G ö n c z i L á s z l ó kikérve hivatalunktól bizonyítványait G ö n c z i P á l miniszteri tanácsoshoz béterjesztett kérvénye folytán nyert, — nem közli — minémű alka mazást, a megyaszói leánytanítóóság is változás folytán s a gesztelyi segédtanítói állomás betöltendő lesz — s vannak tanítóóságért más megyékből folyamot dott egyének, kik a mögüresült helyeket betölthetik.

Múlt őszi gyűlésünk óta a segédlelkészek rendelkezésénél is némi változás történt a mennyiben a hotykai egyház megnyervén az egyházkerülettől 6 évre a helyettes lelkésztanítói hivatal fentarthatását, ez belett töltve t. K á d á r J à n o s volt szentesi segédlelkésszel, a ki azonban febr. hónapban a felső-zempléni egyházmegyébe L e g e n y é r e rendes lelkésszé választatásával körünkből elköltöztvén H o t y k a betöltésre vár — Szentesen még a lelkész halála előtt a cigándi segéd lelkész H a z a i B é l a lett berendelve. Czigándra pedig mult évben bekebelezési vizsgát tett K i s L a j o s jött által Abaujából segédlelkészül, kinek is elbocsátó levele s okmányai a gyűlés előtt bemutatvatván bekebelezését kérelmezi.

Az őszi gyűlésünk óta megtörtént érdekeltebb ügytárgyak körül nem mellőzhetem, megérintés nélkül, hogy az egyházmegyénk részéről mult évben az egyházkerülettől kiutalványozott 730 frt segélypénz, az azért folyamodott egyházak és egyes hivatalnokok között — az itt Patakon lakó tanácsbirói enquette befolyásával megosztatott, — s az illetőknek kiadatván felveteli nyugtázásaik püspöki hivatalnkhoz annak idejében beküldettek.

Ezen hivatalunk útján több egyházkerületek jegyzőkönyvei tettek át hozzám megyei archivumunk részére u. m, Dunáninnyi ágost. hitv. ev. egyház kerület Pozsonyban, tiszai ágost. egyházkerület Lőcsén, magyarhoni ágost. hitv. evang. 4 egyházkerület Budapesten, — Erdélyi ev. ref. egyházkerület Kolozsváron, — Dunántuli ref. egyházkerület Sz. Fehérváron, ugyanezen egyh. ker. Balaton-Füreden Dunamelléki ref. egyh. ker. Budapesten. Tiszántúli ref. egyh. ker. Debreczenben, valamint a felső-borsodi testvér egyházmegyének Varbón tartott közgyűlésének jegyzőkönyvei, melyeket itt tanácskozásai termünk asztalán bemutatni van szerencsém.

A mi nyomtatott jegyzőkönyveink példányaiból is mintegy 10—10 példány felmaradt elárusítatlan — az egyházmegyeyi közgyűlés rendelkezésére várva velök.

De nem lehetvén czélomban még továb is fárasztani a nagy

közgyűlés becses figyelmét, csak annyit engedjen még meg, hogy egy kegyeletes kötelességet teljesítve, egyházmegyénk méltó elismerése tartozási adóját is leróvhassam épen itt e helyütt a hol reánk nézve legilletékesebb felhívitanunk feledhetetlen emlékezetét a váratlanul elhunyt derék férfinak. — ki 12 éveken át épen itt ez elnöki széken, úgy a tanácskozások vezetésében mint a végréahajtás gyakorlatában mindvégig a legbölesebb tapintattal s belátással működve közelismeréssel frígyesült tiszteletünket mindenek felett méltán kiérdemlé, ki esperesi minőségében törhetlen eréllyel lankadatlan kitarással s közjóvá irányzott fáradszhatlan tevékenységgel működött, miután gyászrovátalánál megjelenésünkkel egyházmegyénk részéről nem rovhattuk le tiszteletünk adóját, keressük fel s álljuk körül boldog emlékü elhunytunk H. e g e d ű s L á s z l ó sirját s tegyük rá mi is az elismerés koszorúját, melyen esperesi minőségében és közjóra irányzott fáradszhatlan tevékenységével s törhetlen eréllyével tőlünk kiérdemelt, — s egyházmegyénk hálatartozási önmaga iránti kötelességet röv le az által az utodókat is a kidölt nagy féríu ragyogó példájának utánzására buzdítja.

És már ezek után mely tisztelettel üdvözölvén igen tisztelt elnöktársam egyházmegyei gondnok ő méltóságát, üdvözölvén egyházmegyénk mindkét rendű hivatalnokait az egyházak képviselőit mint közgyűlésünk alkotó tagjait, a midőn az előforduló ügyek feletti tanácskozásokban nagybecsű közreműködésüket tiszteletteljes bizalommal kérném, magamat kedvező jóindulataikba ajánlva, gyűlési tanácskozmányainkat ezennel megnyitottnak nyilvánítom.

Elnök Esperes úrnak általános figyelemmel hallgatott, ezen évi jelentése tudomásul vétetvén, az időközi intézkedések jóvá hagyatván az egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni határozottatott.

2. B. V a y S á n d o r világi tanácsbíró fontos okok által akadályozva lévén jelen gyűlésünkönki megjelenésében, erről közgyűlést értesíti.

Tudomásul vétetik.

3. K ó c z á n M i k l ó s és S z i n y e i G e r z s o n elválasztott s jelen gyűlésünkre megjelent világi tanácsbírák esküjök leté-
lére felhívtak.

A megválasztott férfiak hivatalos esküjüket ünnepe-
lyesen letevén székeiket egyházmegyei gondnok ő méltó-
sága által tolmácsolt jó kívánatok után élénk éljenzések
között elfoglalták.

4. Olvastatott Nagy Ignác z tállyai lelkész s egyházmegyei aljegyzőnek az esperesi hivatal utján az egyházmegyei gyűléshez intézett irata, melyben tudatja, hogy a miskolci egyház egyik lelkészi állomására elválasztatván, a meghívást elfogadta. Szeretett volna — úgymond gyűlésünkön megjelenni, az egyházmegyének iránta érzett kedves emlékü tartozást személyesen lerónni. de ebben akadályozza azon körülmény, hogy az alsó-borsodi egyházmegyei gyűlés is, hol választási megerősítése eszköztetik, — a mai napra tétetett. Ha visszagondol azon 12 évre melyet az egyházmegye keletében töltött, hol szeretettel fogadták, s bizalmukban részes ték azon hivatalos tisztben. melyet az egyházmegye közönsége reá ruházott, nem mulla z hatja el, hogy hálás köszönetének nyilvánításra áldást ne kérjen Istentől, az egyházmegye egész közönségére. kormányzó testületének mindn tagjaira.

Egyházmegyei közgyűlé, a midőn sajnálattal veszi tudomásul Nagy Ignác z tállyai lelkész s egyházmegyei aljegyzőnek egyházmegyénktől s tisztikarától való elválását, a midőn eltávozás val egy nyílt férfias. erős jellemű embert avatott jegyzőt veszítünk el egyházmegyei kormányzó asztalunk mellől. ki szeretetünket s bizalmunkat teljes mértékben bírta, a legszívesebb s legmelegebb áldás kívánások között bocsájtja el s válik meg tőle.

5. Esperes úr fentebbi előterjesztésében megemlékezvén a múlt egyházi év lefolyása alatt egyházmegyénk elhalt hű férfiai s munkásairól, azok között kegyeletes érzésekkel s a legmélyebb fájdalommal a veszteség nagyságát hangsúlyozva tudatá Hegedűs László egyházmegyénk egykori tevékeny buzgó esperesének váratlanul történt elhunytát.

A veszteség legérzékenyebb lesújtó fájdalmával megdöbbenőleg hatott e jeletés egyházmegyénk s a közgyűlés egyetemére.

Hogy mit vesztett benne egyházkerületünk, mit az összes magyar protestans egyház, mint egy oszlop emberében, mit a haza egy hű fiában, azt mi e helyen nem tolmácsoljuk, csak egyházmegyénk legmélyebb fájdalmának akarunk kifejezést adni. Igen, mert a boldogult első sorban a miénk volt az alsózempléni egyházmegye volt az, mely először felismerte a boldogultban a tiszta főt, a férfias szilárd jellemet, a bölcs egyházi kormányzót, Hegedűs Lászlót már azelőtt 30 évvel, a nagy tudományú Somlyósy János akkori esperes melle, az időbeli jeleseink közzül, közpap-

ból, előbb társesperessé, majd egy év múlva 1855-ben a megyebeli egyházak összes és egyetemes szavazatával rendes esperessé elválasztotta, s midőn 1866-ban visszavonult egyházmegyénk böles kormányzatától benső sajnálattal váltunk meg tőle, s azontúl ha egyszer vagy máskor meg-megjelent egyházmegyénk kormányzó asztalánál, megjelenése kedvesen hatott reánk, a tanácskozásban résztvevő szavai mindig megadák a döntő irányt hozott határozatainknál.

Épen ezekért egyházmegyénk soha nem szűnt meg, mikor csak alkalma volt, a boldogúttat kitüntető bizalmával megtísztelni, így adák szavazataikat az alsó zempléni összes egyházak reá mint főiskolai világi aligondnokra. Így választá el, — egyhangúlag — több jelesekett mellőzve, zsinati világi képviselőjéül.

Leteszi azért most is egyházmegyénk a boldogútt sírjára a kegyelet koszorúját, elismerve hálásan egyházmegyénk kormányán több éveken át tanúsított kimagasló érdemeit, fájdalmanak, elism. részének jegyzőkönyvileg óhajt kifejezést adni, s egyszersmind békét, nyugalmat kíván az elvesztett derék férfinak poraira s áldást emlékezetére.

6. Múlt évi őszi közgyűlésünk 30 sz. a. határozata szerint még egy aljegyzői állomás rendszeresítettven a beérkezett szavazatok összeszámíttattak.

A mennyiben általános többséget senki sem nyert, a legtöbb szavazatot nyert Buda János karádi, A b a h á z y J ó z s e f lizskai és C z i n k e I s t v á n erdőbényei lelkész k újabb szavazásra kijelöltetnek, a szabályszerűen kiállított szavazatok a nyári egyházkerületi gyűlés idejéig az esperesi hivatalhoz beadandók.

7. Az egyházi törvény 38 §. c) pontja értelmében elrendeltetvén a szavazatok beadása a megyebeli tanítók által választandó tanítótanársági képviselőkre.

A beérkezett szavazatok összeszámíttatván, a mennyiben általános többséget csak G é r e c z K á r o l y sárospataki fiiskola tanító nyert, csak is ő jelentetett ki tanítótanársági képviselőnek, a másik képviselői állásra S ö r e g i M á r t o n cigándi, C s é c s i P á l sárospataki leány és B a r t h a J á n o s kesznyéteni legtöbb szavazatot nyert tanítók jelettettek ki, a szavazatok ugyancsak a nyári egyházkerületi gyűlés idejéig beadandók.

8. Tekintve azt, hogy az egyházi törvény 380 e. pontja értelmében, a megyebeli tanítók által választandó tanítói testület két képviselője mily időtartamra választassék meghatározva eddigelé nincs.

Már csak az egyöntetőség tekintetéből is egyházmegyénk a főtiszteletű egyházkerület véleményét illetőleg utasítását tisztelettel kéri.

- 9.** Olvastatott múlt őszi közgyűlésünk 26. sz. a. határozata értelmében **B a r a t i F e r e n e z** tak-takenézi fegyelmi úton 2 évre felfüggesztett lelkész kérelme tárgyában jelentés tétellel megbízott egyházlátogató küldöttség jegyzőkönyve, s ennek kapcsában ugyancsak olvastatott a hivatalától felfüggesztett lelkésznek már most vissza helyezését 13 egyházi tag által külön benyújtott irattal is ellátott kérvénye, valamint egy ellenkező tartalmu számos aláírású kérvény is.

Egyházmegyei közgyűlés bevarandónak tartja a két évi határidő lejárását, mely ezen év őszén történik meg, így **B a r a t i F e r e n e z** lelkész kérelmének eget nem tehet.

- 10.** **T ó t h L a j o s** volt dékán 1882. évi dékáni számadása megvizsgálatván, az öt egyházlátogatói járásból bevett 2551 frt 68 krt, kiadott összesen 2551 frt 68 kr. maradvány semmi. — Kiosztás végett kezéhez vett 855 frt 70 krt az egyházkerületi dékántól, melyek a megyebeli özvegyek, árvák szűkösök és segélyezették között voltak kiosztandók. Kiosztott összesen 840 frt 70 krt és így maradt a pénztárban 15 frt,

mely összeget **Rigó Lajos** a jelenlegi dékánnak a felmutatott nyugta szerint készpénzben átszolgáltatóván, a további számadás terhe alól feloldoztatik.

- 11.** **T ó t h L a j o s** egyházmegyei pénztárnok 1883-ik évi számadása megvizsgálatván, bevétele volt összesen 795 frt 26 kr. kiadás 753 frt 81 kr. maradvány 41 frt 45 kr. kamatozó tőke 1170 frt.

Tekintve, hogy múlt évben 982 frt kamatozó tőkéje 168 frt kamat hátráléka volt az e. m. pénztárnak, jelenleg pedig a folyó évi kamatokkal együtt teljesen be van fizetve, pénztárnoknak fentiekre nézve, a felmentvény megadása mellett, a pénztár rendezése körül kifejtett eredmény teljes fáradozásaiért az elismerés megadatik.

- 12.** Pénztárnoki számadás alkalmával a számadás tételei közt az esperesi hivatal irodai szükségletére 10 frt, a főjegyzőire pedig 4 frt lévén idáig felvéve, számvevőszék az esperesit 20, a főjegyzőit pedig 10 frtra ajánlja felemeltetni.

Közgyűlés a felemést elfogadja.

- 13.** Egyházlátogató küldöttség jelentéséből értesülvén arról egy-

házmegyei kormány, hogy a t i s z a - t o k a j l e g y h á z b a n az egyházi jegyzőkönyv felületesen hiányosan s érthetetlenül vezetetik.

Utasittatik a lelkesz, hogy a jegyzőkönyvek vezetése felvívázása s ellenőrzése alatt történjék, csak is ő lévén annak helyességéről felelős.

- 14.** Ugyancsak a t o k a j i e g y h á z b ó l tudomást nyervén egyházmegyei kormány arról, hogy az iskola szellemi állása, — leginkább a tanító hajlott kora miatt — teljességgel nem kielégítő s igen sokszor a temetésekneli éneklés arra nem illetékes egyén által teljesítettik.

Tekintve azt, hogy egy segédtanító díjazására egyesek mintegy 180 fnt évi segélyt ajánlottak meg, L i k a i L á s z l ó tiszatokaji tanítót utasítja egyházmegyei kormány, hogy a legrövidebb idő alatt egy szakképzett segéd-tanítóról gondoskodják maga mellé, ki az orgonai éneklést vezetné, temetést végezné, melynek végezésétől az illetékteleu szolgálattévő, a leghatározottabban eltiltatik.

- 15.** B a l o g h L i p ó t mint a t o k a j i e g y h á z volt főgondnokának ezen hivatali minőségéből kifolyólag általa elkezelt összeg kifizethetése tekintetében V é g h B e r t a l a n egyházmegyei ügyvédhez küldött, s általa az elnökséghez beterjesztett levele tárgyában, mely szerint a kifizetés feltételeit módozatait javaslatba hozza, ezen ügyben a tokaji ref. egyház részéről való képviseléssel megbízott P a u l a y G á b o r főgondnok ural egyetértőleg következő határozat hozatott.

Tekintve, hogy ezen ügyben már előzőleg meghozott határozatokból kifolyólag eljár egyházmegyei ügyvéd részéről előterjesztett s indokolt ténykörülmények folytán egyházmegyénk a B a l o g h L i p ó t által megajánlott fizetési módozatot a tokaji egyház főgondnokának kijelentése tekintetbe vételével elfogadhatónak találta, — a tokaji egyház követelésének rendezése tekintetében nincs ellenvetése az ellen, hogy a B a l o g h L i p ó t által megajánlott fizetésre való nézve B a l o g h L i p ó t volt főgondnokkal a tokaji egyház magán uton egygyességre léphessen, s követelése érvényesítését szükség esetén törvényes uton is eszközölhesse.

- 16.** A b o d r o g h - k e r e s z t ú r i e g y h á z h o l a főtiszt. egyházkerület által engedélyezett 12 éves segédlelkész-tanító

tarthatási határidő f. év ápril 24-én lejár s jelenben a súlyos terhek alól már-már kibontakozván, a lelkészi díjminimumot kiütő lelkész tanítói díjlevelet 3 példányban csatolva beterjesztí azon kérelem mellett, hogy ezen díjlevél elfogadtatván, a főtiszt. egyházkerülethez megerősítés végett terjesztessék fel s a lelkész tanító választása ezek alapján rendeltessék el.

Kérelme, úgy a díjlevélnek elfogadása, mint annak az egyházkerülethez leendő felterjesztése tekintetében teljesítetik. A lelkész-tanító választására, a törvényes lépéseket az esperesi hivatal az egyházzal közölni fogja.

- 17.** A petrahói egyházban Horvái György lelkész elhalásával a lelkészi állomás üresedésbe jövé. olvastott f. év márczius hó 9-én megtartott lelkészválasztási jegyzőkönyv csatolmányaiával együtt, melyben Horváth János sárospataki segédlelkésznek 44 szavazat többséggel való elválasztása a választást eszközölő bizottság által jelentetik.

Horváth János segédlelkésznek a petrahói egyház rendes lelkészévé lett elválasztatása, a törvény értelmében, tudomásul vétetik és állomásán megerősítettik.

- 18.** Stépán József erdőbényei ideiglenes tanító bekebeleztetését kérelmezi.

Kérelme megadatik, állomásán ideiglenesen meghagyatik, azonban az őszi egyházmegyei gyűlésig tanítói oklevél szerzésére utasítottik.

- 19.** A simai leány-egyházból a gyülekezet tagjai és az erdőbényei lelkész, mint ezen leányegyháznak is lelkésze között a lelkészi földek tekintetében, egy a jelenlegi lelkész és hivatal utódai nevében megkötendő szerződés mutatott be.

Egyházmegyei kormány a szerződés visszatétele mellett azon határozatot hozta, hogy a jelenlegi lelkészi hivatal utódai nevében. az elidegeníthetlen lelkészi jövedelem alapját képező földekre nézve szerződést nem köthet, ezt csak a maga nevében teheti, a simai lelkészi birtokmikénti használata felett, csak saját ottani lelkészkedése idejére rendelkezhetik.

- 20.** Egyházmegyei kormány a liszka i egyházból értesülvén arról, hogy a kihelyezett tőkepénzokról kiállított kötvények nem szabályosak betáblázva kevés van, sőt több jótállóval sem bír.

Felelősség terhe alatt felhívja a presbyteriumot, hogy a kötvények a legrövidebb idő alatt szabályossággal s kellő biztosítékkal ellátva álltassanak ki s éberséggel gondoztassanak.

- 21.** A múlt őszi egyházkerületi gyűlés alkalmával 72 sz. a.

M e e z n e r G y u l a hotykai egyház főgondnoka által tett 500 frtos alapítványról a főtiszt. egyházkerülethez jelentheti egyházmegyénk.

Az alapítvány levél kiállításáról az egyházlátogató küldöttség jelentése után tudomása van.

- 22.** T e r h e s B a r n a tanácsbíró azon kérelemmel járul egyházmegyei közgyűléshez, hogy egy 1876 marc. 30, jelenleg 160 frt 50 krról szóló hotykai reform. ujiskolai alapot illető 444 F. könyvi számú és egy 47 frt 58 krról szóló, ugyanazon egyház papi alapját illető 84 ¹¹¹ F. könyvi számú régebb idő óta nála levő sárospataki népbanki könyvet, melyek egyházmegyei intézkedés folytán őrizete alá adattak, tőle az egyházmegye venné által.

Minthogy a nevezett tőkék a hotykai egyház tulajdonát képezik, ezen egyháznak átadatni határozattak.

- 23.** A s z a d a i e g y h á z, eddig ideiglenesen alkalmazott tanítóját M a t u s z M i h á l y t, állandó rendes tanítójaül megválasztván, annak megerősítését kérelmezi.

M a t u s z M i h á l y a szadai tanítói állomáson megerősítettik.

- 24.** Olvastatott a h a r k á n y i e g y h á z azon folyamodványa, melyben hivatkozással arra, hogy az egyház csekély jövedelmi forrásából továbbra is két tanítót tartani nem képes, az eddigi két tanítói állomásnak egyesítését, — illetve a leánytanítói állomásnak jövőre segédlelkésszel való betölthetőségét kérelmezi.

Egyházmegyénknek nem állván érdekében, hogy a már meglévő tanítói állomások számát kevesbitse, a káplán tanítóságok szaporítása pedig egyházi törvénykönyvünk rendelkezésével egyenesen ellenkezővén, a harkányi egyház kérelmének hely nem adható, így berendeltetik, — az eltávozott G ö n c z i L á s z l ő helyett T ö r ö k L a j o s megyaszói leánytanító.

- 25.** A t i s z a - l ú c z i e g y h á z néhai S z e k e r e s J á n o s n é elleni már rég folyamatban levő pereinek végleges lebonyolítását kéri az egyházmegyei ügyvéd által hajtatni végre.

V é g h B e r t a l a n egyházmegyei ügyvéd megbizatik ezen peres ügy átvételével s végleges lebonyolításával.

26. O. P a p J ó z s e f a hernád németi egyházba sáros-pataki főiskolánkból e f. év elején 3 évre kivitt tanító a jelen gyűlésre maga bemutatása végett meg nem jelenvén.

Az őszi egyházmegyei gyűlésre beidéztek.

27. Egyházlátogató küldöttség a k a k i e g y h á z b ó l jelenti, hogy a már 442 frtra felszaporodott adóhátrálékra vonatkozólag a kaki egyház Zemplénmegye adófelügyelőségétől azon komoly és fenyegető figyelmeztetést kapta, hogyha adójukat — mely az összes egyházi birtokokra be van táblázva — rövid idő alatt nem tisztázzák: közárverésen fog eladatni templom, lelkész s tanítói lak s minden egyházi ingatlan birtok a 442 frt erejéig.

Egyházmegyénk ez ügyre vonatkozólag a legközelebb mult őszi közgyűlésén 23 jk. pont alatt hozott határozatát ismét megújítja s a h.-kaki egyház előjáróságát ezen határozatnak haladéktalan és erélyes végrehajtására szigorú felelősség terhe alatt utasítja, s egyuttal felhívja hogy eljárása eredményéről f. év május 10-ig jelentését az esperesi hivatalhoz terjessze be.

28. P a l ó e z i J ó z s e f gesztelyi tanító elaggott koránál fogva a tanításra már teljesen keptelen lévén már évekket ezelőtt segéd tartásra köteleztetett, miután azonban alkalmazott segédje több tekintetben érdemtelen a népnevelés terén való működésre, közgyűlésünkön ujlag szóba hozatott a gesztelyi tanító ügyében való végleges intézkedés.

Miután nevezett tanító azon határozott ígéretet tette, hogyha még egy évig hivatalában meghagyatják, ő magának állami nyugdíjat eszközöl, s az év lejártával hivataláról véglegesen leköszön: a közgyűlés ezen ígéretet tudomásul veszi, s tekintve elaggott korát és hosszú tanítói pályáját szolgálati bizonyítványai nyugdíjrai ajánlattal, az esperesi hivatal által, — kérelmére, ki fognak adatni.

29 Olvastatott a h o p o r t y i l e á n y e g y h á z k é r v é n y e, melyben a Hernád folyó által okozott pusztításokra s ebből következő általános elszegényedésökre hivatkozva, kérelmezik, hogy mostani papi fizetési kötelezettségek felényire, vagyis 6 véka gabna nemű 3 vékára s a 30 kr. 15 kr-ra szállitassék alá.

Kérelmök alapos megvizsgálására s érdemleges elintézésére Z o m b o r i G e d ő p a p i, s K ó c z á n

M i k l ó s világi tanácsbírák kiküldetnek s jelentésök az őszi egyházmegyei gyűlésre bevaratik.

30. Olvastatott B o d n á r L a j o s hoportyi tanító folyamodványa, mely szerint a vámosújfalusi egyháznál fennlevő tőke tartozási hátrálékát, a vámosújfalusi egyház tanítói díjlevele szerint folyamodót a vasuti kisajátítási pénzektől után 200 frt arányában illetős állítólag $5\frac{1}{2}$ éven át általa nem haszonélvezett kamatokba beszámíttatni kéri.

Tőke tartozásnak kamatok címén élszámolását, beszámítását egyházmegyénk meg nem egedheti, beleegyezését ahoz nem adhatja.

Az ügy mikénti állásának lehető kiderítése s elintézhete czéljából megbizatik V é g h B e r t a l a n egyházmegyei ügyvéd az íránt, hogy a vámosújfalusi egyház lelkésze, mint a vasuti kisajátítási pénz kamatai egyik haszon élvezője, és folyamodó között a barátságos úton kiegyenlítést kísértse meg s eljárása eredményét az elnökséghez terjessze be.

31. A k. d o p o z a i egyház tagjai azon kérelmet terjesztik be az egyházlátogatóság után, hogy miután ők az új lelkészi díjlevél kiállításával, csakhogy az a 600 frt minimumot megüsse önmaguk megterhelésével több javítást ajánlottak: a díjlevél azon pontja, mely a lelkészi földeket terhelő kincstári adókat $\frac{2}{3}$ -ad részben leendő fizetésére őket kötelezi, változtassék meg s ezen teher viselése alól ők teljesen mentes-senek fel.

Egyházkerületünknek a lelkészi földek után járó kincstári adó fizetésére, azon határozott intézkedése levén, hogy az mindenütt az egyház hive által teljesítendő: e határozat e lenére a kisdobszai egyház kérelmének helyet adni nem lehetett.

32. Kérdés tétetvén az íránt vajjon a f. évi január havában elhalt R i g ó J ó z s e f kisdobszai nyugalmazott lelkész özvegye, a jövő 1884-ik egyházi évben, mint reá nézve kegyeleti évben mily összegben részesíttessék.

Tekintve, hogy férje míg élt 200 frtnyi fietésben részesült az özvegy jutaléka 100 frtba határoztatik meg.

33. A megyaszói egyháztanács S z a l a í B é l a ottani volt 3 éves fitanítót most leánytanítónak választván el, e választás megerősítését kérelmezi.

Szalmi Béla elválasztotta megyaszói leánytanító állomásán megerősítettik.

- 34.** Olvastatott a s z e r e n c s i e g y h á z folyamodványa melyben jelenti, hogy az 1870-ik évben elhalt lelkésze néhai K e s ő S á m u e l 1863-ik évi inséges kölcsön gabona árát, a lelkész által használt földek adóját nem fizetvén, ezen tartozások kamatjaikkal már 600 frtig emelkedve az egyház terhére vezetettek, most a lelkészi földekre a végrehajtás elrendelése vétetett czélba. Kérelmezi, hogy egyházmegyei közgyűlés engedélyezze nevezett összegnek özv. K e s ő S á m u e l n é papi özvegyi nyugdij illetékéből való részletenkénti levonását, mivel jogosan e teher úgysis őt illeti, nem pedig a szerencsi egyházat.

Egyházmegyei közgyűlés felhatalmazást özv. Keső Sámuelné nyugdij járulékának lefoglalására a szerencsi egyháznak nem adhat, hanem utasítja az ottani egyházi előljáróságot, hogy a 600 frtra felszaporodott adósságot a gyülekezeti hívekre arányos kules szerint vessék szélylyel; s az így megejtett kivetés azonnal behajtását, ha szükséges a közigazgatási hatóság útján is a legerélyesebben eszközölje; a szabályszerűen eszközölt kivetési táblázatokat érvényesítés végett a járási szolgabíró úrnak bemutatván.

- 35.** Néhai R á c z J ó z s e f volt monoki lelkész az erdőbényei reform. egyháznak hagyományozván azon összeget, mely még a monoki helyettes lelkész részéről őt illette volna, egyházlátogatóság esperes úr utasítása folytán a monoki h. lelkészszel ez érdemben összeszámolt s kitűnt, hogy ő még 40 frttal maradt adóssa az elhunyt RácZ Józsefnek, tekintve azonban az ő valóban igen szomorú anyagi helyzetét s jövedelmének különösen a két közelebbi évbe való feltűnő csekélységét, kéri e 40 frtnak elengedését is,

Egyházmegyei közgyűlés a legméltányosabban ohajtván eljáráni, a 40 frt összegnek felét elengedi s K u n M i k l ó s helyettes lelkész csak 20 frt kifizetésére kötelezi.

- 36.** G r ó s z A n t a l monoki uradalmi bérlőnek azon szíveségeért, mely szerint az ottani ref. lelkésztanítónak 9 hold földet az ő bérlősege tartamára dijnélküli használatra átengedett.

36. **G r ó s z A n t a l** monoki uradalmi bérlőnek azon szívességeért, mely szerint az ottani ref. lelkész-tanítónak 9 hold földet az ő bérlősége tartamára, díj nélküli használatra átengedett.

Az egyházmegyei közgyűlés elismerését és köszönetét fejezi ki.

37. **A z o n d i e g y h á z t a n á c s** két rendbeli adás-vevési szerződést terjeszt egyházmegyei közgyűlés elé, jóváhagyás, illetve a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés elé leendő terjesztés végett.

A bemutatott szerződések pontjai a közgyűlés által helybenhagyatván, az egyházkerületi gyűlésre megerősítés végett pártolólág felterjesztetnek.

38. **Ö z v. A n t i J á n o s n é** folyamodványa tárgyában, — mely szerint az egyházmegyei pénztárt cselekvőleg illető s néhai **G y ő r i I s t v á n** és neje **J a n t h ó Z s u z s a n n a** által 200 frtról, továbbá néhai özv. **J a n t h ó I s t v á n n é** szül. **P o l e z Z s u z s a n n a** által 160 frtról kiállított és beperesített követelések kielégítése tárgyában azon ajánlatot, illetve kérelmet terjeszti elő, hogy a 200 frtos követelést két részletben, és pedig egyik fele részét mult 1883. évi horai eladási árából, — másik fele részét pedig ez évben leendő horai árából óhajtván kifizetni, — ez iránybani idő haladékadását, a 160 frtnak pedig huzamosbídeig való nála hagyását kérelmezi, — határoztatott :

Azon esetre, ha folyamodó az ezen követelések tárgyában a s.-a.-ujhelyi kir. járásbírótság előtt lefolytatott 177 és 178 számú ítéletekkel ellátott perekben megítélt és megállapított per- s bélyegkötségeket f. évi ápril hó 15-dik napjáig lefizeti, a 200 forint és annak 1884. évi január hó 1 napjától folyó 8%-os kamatai kifizetésére a kérelmezett halasztás 1884. évi december hó 31-ik napjáig megadatik.

Az egyházmegyei pénztár 160 forintos követelése, a 8%-os kamat fizetés pontos teljesítése mellett azonban csakis úgy fog maradhatni folyamodónál továbbra is, ha e folyó évi augusztus hó 1 napjáig hiteles telekkönyvi kivonattal igazolandja azt, hogy összes birtoka egyedüli tulajdonosaként telekkönyvileg folyamodó van bejegyezve, — hogy az egyházmegye 160 forintos követelése összes birtokára első helyen bekebelezhető s ha Tállya város előljárósága által

kiállítandó becslevél és adóbizonylattal fogja igazolni nevén álló összes vagyonai becsértékét, ellen esetben kérelme e tekintetben elutasítottnak fogván tekintetni.

Világosan megjegyezvén azt, hogy a s.-a.-ujhelyi kir. járásbiróság által meghozott $\frac{177 \text{ é}^s \text{ 178}}{1884}$ számú ítéleteket az egyházmegye a maga joghatályában továbbra is a végkielégítésig fenntartja.

39. A mádi egyház tekintetbe véve azon körülményt, hogy habár adósságaiból a lefolyt évben 300 frtot törlesztett is, de még most is jelentékeny teher áll akadályul fejlődésének útjában, kérelmezi, hogy azon 200 frtot, melyet az 1877-ikd évi tavaszi egyházkerületi gyűlés által, a jegyzőkönyv 60-ik pontja szerint eladásra engedélyezett 2 hold földére kapott s mely után a banktól csak 6%-os kamatot húz a takarékpénztárból kivehesse és nagyobb %-os tartozásainak fedezésére fordíthassa.

A mádi egyház helyzetét és felhozott indokait tekintetbe véve kérelme megadatik.

40. Az 1877 évben Mádón tartott egyházkerületi gyűlés alkalmával ö z v. S z e n t m i k l ó s i S i m o n n é asszony 150 frtot adott kölcsön a mádi reform. egyháznak. A következő évben a tőkét elengedte ugyan, hanem annak 8%-os kamatját követeli élete fogytáig. E körülményt az egyházlátogatóság vizásznak találván, jónak látta az egyházmegyei közgyűlés tudomására hozni.

Egyházmegyei közgyűlés jóakaratu figyelmébe ajánlván S z e n t m i k l ó s i S i m o n n é asszonynak a mádi reform. egyház nehéz anyagi helyzetét: tőle mint álddzatkész egyháztagtól reményli e 8% kamatnak végleges elengedését.

41. A t a r c z a l i leánytanító T e l e k i P á l iskolájáról mind az egyházlátogatóság, mind a körlelkész azon jelentést terjesztvén be, hogy az abban feltüntetett tanítási eredmény nagyon csekély, s hogy továbbá az egyházkerület által kibocsátott népiskolai tanterv nevezett tanító által teljesen figyelmen kívül hagyatik, rendszertelen összevisszásságban taníttatván az egyes tantárgyak általa.

Egyházmegyénk komolyan felhívja T e l e k i P á l leánytanítót, hogy jövőre az egyházkerületi népiskolai tantervhez szigoruan alkalmazkodjék s általában a tanításban nagyobb igyekezetet kifejteni ismerje kötelességének.

42. A mult év tavaszán elhalt idb. C z i k e F e r e n c z t.-l a d á n y i l e l k é s z, özvegyet vagy kiskoru árvát nem hagyván maga után, a lelkészi fizetés jövedelmének egy része, egyházkerületi szabályaink szerint a szükösi-tárat illeti.

Figyelembe véve, hogy az elhalt lelkész, mint elaggott mellett fia, i f j a b b C z i k e F e r e n c z, ki az atya elhalása után időtöltő lelkészül is ott maradt, mint segédlelkész több éveken át szolgált, atyjának főntartója volt, figyelembe véve, hogy a tiszaladányi egyház csekély jövedelmű IV. osztályu egyház, de leginkább fi gyelembe véve, hogy a helyettes lelkésznek, az ottani na^{gy} részint földjövedelem, a mult évben igen csekély has^{zn}ot adott, egyházmegyei közgyűlés a szükösi tárba fizetendő összeget 60 frtban állapítja meg, azt a f. t. egyházkerületnek elfogadásra ajánlja.

A mennyiben pedig a t.-l a d á n y i e g y h á z romladozó templomát 3210 frt költséggel épen most újjította a helyettes lelkész által fizetendő 60 frtot ezen és adósságai törlesztésére kéri engedélyezni s kérelmét egyházmegyei közgyűlés pártolja.

43. Olvastatott Nagyságos b á j i P a t a y F e r e n c z urnak a báji egyház részére lelkészi lakul örök tulajdoni joggal, minden igény fenntartása nélkül, mintegy 12 öl hos-zu és 5 öl szélességű épületnek ajándékozási okirata, kapcsolatban a báji egyháznak ezen adományyal összefüggő azon kérelme, hogy a mennyiben az ajándékozott épület részben átalakítási. részben kijavítási költséget veend igénybe, ezen költség fedezhetése végett, eddig a lelkész javadalmazásául szolgáló mintegy 784 ölnyi külső kertet eladhatni, eladhatását a főtiszt. egyházkerülethez leendő pártoló felterjesztéssel elláttatni kéri.

Egyházmegyei közgyűlés belső örömmel veszi tudomásul a kegyes alapító ezen nagylelkű ajándékozását, úgy tekintvén azt, mint e családnál már örökségként átszállott s jogfolytonossággal fenntartott s többször éreztetett igazi vallásos érzelemből származott ritka nemes cselekményeinek ismèti megújítását és épen ezért kedves kötelességének ismeri köszönetét jegyzőkönyvileg kifejezni.

Az egyháznak kérelmét pedig azon kijelentéssel, hogy az építkezési költség előirányzatát az esperesi hivatalhoz beterjeszti. — megadja, illetve a f. t. egyházkerülethez pártolólág felterjeszti.

44. Jelenti elnök Esperes, hogy a s z e n t e s i e g y h á z b a n mult évi október 26-dikán néhai L á b o s M e n y h é r t lelkész elhalásával megüresült lelkészi állomás mind ez ideig sem volt törvényszerű választás által betölthető; a mennyiben a lelkészi díjlevélnek eddigi javadalmazási minőségében leendő megszerkeszthetését az e czélból kinevezett bizottság, majd az egyházlátogató küldöttség előtt is a presbyterium megtagadta, — mindannyiszor azon okadatulással védekezve, hogy az eddigi életnemű fixum fizetést, ezentul nem teljesíthetik, a mennyiben a telkek viselvén ezen terhet, — az elpusztult telkek után a meglevőkre hárult fizetési kötelezettséget magokra nem vállalhatják; — mint a mely teher 1882. év végéig is annyira túlterhelővé vált rajok nézve, — hogy az elpusztult telkek után évről évre felszaporodott hátralékok kielégítése czéljából 1000 frton felül kelle elhunyt lelkészeknek köztörvényhatósági végrehajtás útján fizetniök. — Ugyan ezt terjeszti be az egyház közgyűlésünk elé beadott kérvényében, — melyben immár nemcsak az idegen kézre jutott mintegy 10 telek utáni fizetési kötelezettség alól kérelmezi fel oldoztatását, hanem az egyháztagok vagyoni alászállása és elszegényedése indokolásával a meglevő telkek után egyenként kötelezett 7 véka életnemű fizetésből is 2 véka leengedését; — és a commasatio alkalmával, a lelkészi addigi 46 hold földbirtokhoz nyert mintegy 8 hold és 1035 □ ölnyi területet az egyház birtoklásába bocsátatni kérelmezik, — azon allítólagos oknál fogva, — mert az egyes egyháztagok által ajándékképen lett felbírálva a lelkészi hivatalnak.

Az itt előadott ügyviszonyok mellett a lelkészi kárta rendezetlensége miatt — a törvényszerű lelkészválasztás nem lévén elrendelhető; — az egyház betérjesztett kérvényében foglalt ügýtárgyakat illetőleg, egyházmegyei közgyűlésünk következőleg határozott: Az elpusztult 10 telek utáni fizetés kötelezettsége alól — a méltányosság, s igazságosság elvnezetéből — az egyházközség teljesen feloldoztatik; hanem a meglevő állítólag 37 telek után egyenként tartozott 7 véka életnemű fizetést ezután is teljesíttetni köteleztetnek, nem engedhetvén meg az egyházmegyei kormányzék a lelkészi javadalomnak ily okadatulatlan törvényellenes csonkítását. A lelkészi földekből az egyház birtobába bocsátatni kért 8 hold és 1035 □ ölnyi területhez sincs jogosultsága az egyháznak, mert hogy azt

az egyes egyháztagok a magokéból ajándékképen adták volna át lelkészüknek — az e tárgyban is megbízott küldöttségek előtt hiteles okmányokkal be nem igazolhatták. Melynél fogva oda utasítatik a szentesi egyház presbyteriuma, hogy — minden egyéb fizetési tételek csönkítatlan beiktatásával — a meglevő állítólag 37 telek után — egyenként kötelezett 7 véka életnemű tüzetes kiszámításával, a lelkészi díjlevelet haladéktalanul kiállítsa, hogy annak alapján a törvényszerű lelkészválasztás azonnal elrendelhetővé tétessék.

45. Ezzel összefüggésben olvastatott ugyancsak a szentesi egyház presbyteriumának folyamodványa, — melyben előadván, hogy a lelkész özvegy több oly nemű követelésekkel lépett fel ellenőkre, melyeknek jogosultságát el nem ismerhetik — s több pontok alatt jelezve, beterjesztetik a lelkész-özvegy által követelt állítólagos hátralékok kimutatását, melyekre nézve már a közigazgatási bíróság által végrehajtás is rendeltetett ellenők; miután az 1882. év előtti időből is életnemű tartozással rovatnak meg, holott miként az elhunyt lelkész által kiadatott s másolatban szinte beterjesztett nyugtázással igazolják, — az 1882-dik év végéig minden életnemű tartozásokat teljesen leróvták, ennél fogva teljes tisztelettel felkérlik az egyházmegyei kormányzókat, hogy a lelkész-özvegy által jogtalanul követelt tartozások kötelezettsége alól őket felmenteni kegyeskedjék.

Miután az elhunyt lelkész által kiadott s másolatban beterjesztett elismervényen világosan ki van fejezve, hogy az 1882-ik év végéig minden életnemű tartozásra nézve ki lett elégitve az egyháztól: — a kimutatásban az 1882-dik év előtti időből követelt életnemű hátralék kötelezettsége többé nem terhelheti az egyházat, s csakis az 1883-dik évre még hátralékban levő életnemű tartozások kielégítésére köteleztetnek. Ugyszinte a kimutatásban beigtatott 30 frt temetési költséget, — s az egyházi közalapra megkívánt kivetés végett ott megjelent küldöttség ellátási költségét 3 frtot köteleztetnek a lelkész-özvegynak haladéktalanul megtéríteni. Az eszenkei pusztán után a lelkész illetékéből állítólag az egyház által elköltött 90 frt 60 kr után 1879-től követelt 18 frt kamatjárulék tüzetes vizsgálat tárgyát képezvén, — mindaddig, míg küldöttség által az ügyállás mibenléte felderítettik, föggőben marad.

A mi pedig a szentesi egyházban felmerült azon vitás kérdést illeti, — hogy a régi lelkészi kártában szerepelt pozsonyi mérő — általok kevesebbnek állított értéke szerint fizették-e 1883-ik évre kötelezett életnemű tartozásokat, — vagy pedig az eddig használatban volt vékával teljesítsék azt? — mint a mely tárgyban is már az ott működött küldöttség is kijelentette presbiterium előtt javaslatát; erre nézve határoza ilag kimondja egyházmegyei közgyűlésünk, hogy életnemű tartozásaikat illeteleg, az eddigelé használt vékával köteleztetnek a lelkész-özvegyet az 1883-ik évről kielégíteni.

- 46.** L á b o s M e n y h é r t múlt év október hó végén elhalt szentesi lelkész özvegye, azon kérelemmel járul egyházmegyei közgyűléshez, hogy ő a lelkész lakon még egy évig segédlelkész tartási kötelezettség mellett, — a jövedelem húzhatásával maradhatna meg.

Igen fontos körülményeknél s azon oknál fogva, mert október havában halt el férje, kérelme mint fennálló törvényeinkbe ütköző nem teljesíthető.

- 47.** K u n J ó z s e f szentesi tanító, ki az egyházmegye által már többször megintetet mint hanyag, az iskola vezetésére csekély képességű s a mellett az egyházakban a vizsály, az egyenetlenség magvát folytonosan szító egyén, ki ez alkalommal is az esperesi hivatal rendeletének, melyben őt a közgyűlés elé beidézte, makacsul ellenszegült s meg nem jelent.

Fegyelmi eljárás alá vonása határozatilag kimondatott.

- 48.** Olvastatott a k í r á l y - h e l m e c z i e g y h á z kérvénye, melyben T o r n a l l y a i S á m u e l tanítónak, ki segédtanítót tartani az egyházmegye e nemű határozata ellenére nem akar — teljes nyugalomba való lépésre kényszerítését — vagy esetleg más helyre való áthelyezését kérelmezi.

Ezzel összefüggésben T o r n a l l y a i S á m u e l tanítónak azon kérelme, hogy ő még egy évig segédtanító tartási kötelezettség mellett ott maradjon, s hogy ezen év alatt részére az egyházmegye állami nyugdíj eszközölni kegyeskedjék — 29 évi tanítoskodása után véglegesen visszalép s nyugalomba vonul.

Tornallyai Sámuel tanítónak határozott nyilatkozata mellett az egyház kérelmének szüksége nem forogván fel, hely nem adathatik

49. Ugyanesak a király-helmeczi egyháznak a folyamodványa tárgyában, melyben Pácz Mária-tonk-helmeczi lakos mészáros és az egyház között, az iskola épület alatt levő egyik boltnak általa húsmérő székül használt bérleti fennforgó követelések kiegyenlítésére egy küldöttséget kér, határozatott:

Kérelme teljesítettik, s az ügy egymás közötti teljes tisztába hozatala végett Ölbéi János tanácsbíró és Végh Bertalan egyházmegyei ügyvéd megbizatnak.

50. Olvastatott az egyházlátogatási jegyzőkönyvben a király-helmeczi egyháznak az egyház megyéhez intézett azon kérelme, hogy a néhai Molnár Pál lelkész által a lelkészi hivatal erdejéből eladott s általa elköltött 100 frt tőke és kamatainak az egyház pénztárába való visszafizetése az özvegy lelkész nő egyházkerületi papi özvegy-árvatári járulékának betartásával eszközölnetnék.

Az egyházmegyének még 1877 év ápril 4—5 tartott gyűlése jegyzőkönyvének 27 sz. pontja, továbbá 1878 évi marc. 26—27 tartott gyűlése j. könyve 38 sz. a. valamint az egyházkerületnek 1880 május 2—4 tartott gyűlése jegyzőkönyvének 52 sz. a. hozott határozata értelmében a lelkész özvegyet illető kegyjárulékokból semmi ilyféle követelés levonható nem lévén, a kérelem nem teljesíthető.

51. Olvastatott a nagy-kövésdi tűz által károsított leány egyház azon kérelme, melyben a mellékelt szükséges okmányokkal felszerelt folyamodványát — az országos reform. egyházi közalaphól segélynyerés végett a főtiszt. egyházkerülethez felterjesztetni kéri.

Kérelme teljesítettik a főtiszt. egyházkerülethez párto-lólag felterjesztetik.

52. Olvastatott az egyházlátogatás jegyzőkönyvéből. a szomatori egyháznak folyton bonyolultabb pénz és anyagi zavara s ezzel együtt az egyház veszélyeztetése.

Az egyházmegye múlt 1883-ik év augusztus 28—29 napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyve 12 pontja alatt hozott határozatának ez alkalommal befelelni elmulasztván. ennek őszi gyűlésre leendő beterjesztésére ismételve felelősség terhe mellett utasittatik.

53. Ugyancsak a szomatori egyház lelkésze ellen a vécsi társegy-

ház által tett azon megkereső követelés, hogy a lelkész hetenként kétszer jelennék meg az egyházban istentisztelet végzése végett s erre az egyházmegye őt kényszerítené.

A hivatolt társegyház ilyenmű követelésének megnyíban díjlevéllileg erre kötelezve nincs; sőt már ez a múltban sem gyakoroltatott, hely nem adatk, a kérelem nem teljesíthető, azonban lelkészek azon kijelentése: hogy a körülményekhez képest — ebből származható jog formálhatási következmények kizárásával. — hajlandó ezt teljesíteni, megnyugtató tudomásul vétetett.

- 54.** Olvastatott G. K o v á c s F e r e n c z örösi lakosnak kérvénye, melyben az örösi presbyteriumnak 1883 évi október hó 7-én. — templomszék tárgyában, — hozott sérelmes határozatát megváltoztatni s magát jogaiba visszahelyeztetni kéri.

Tekintve, hogy a benyújtott kérvény tartalma után egyoldalulag ítélet nem hozható, annak megvizsgálására T e r h e s B a r n a és S z i n y e i G e r z s o n tanácsbírák kiküldetnek.

- 55.** K i s L a j o s 1883 okt. 30-tól Czigindon a kalmazásban levő segédlelkész az egyházmegyebeli segédlelkészek közül való felvételét kérelmzi.

Bekebeleztetett s felvétetett.

- 56.** Olvastatott a tanügyi bizottságnak a b a c s k a i e g y h á z r a vonatkozó azon jelentése, hogy ott a faiskola nem rendeltetése céljára fordittatik, hanem vetőföldül használtatik.

Az egyházmegyének már e tekintetben hozott határozata a bacskai egyház elöljáróinak komoly figyelmébe azon meghagyással ajánltatik, hogy az említett faiskolát más célra fordittatni és használni ne engedje.

- 57.** Azon kebelbeli tanítók, kik nyert okleveleiket ugyan már beterjesztették, de hivatali esküjüket az egyházmegyei közgyűlésen még le nem tették, s ennek letevése végett esperesi intézkedés folytán fel lettek hiva, névszerint M a t u s z M i h á l y szadai, G ö r ö m b e i G á b o r k.-dopszai, S z a l a i B é l a megyaszói, T ö r ö k S á n d o r mádi tanítók.

Nevezettek hivatali esküjüket a közgyűlés színe előtt ünnepélyesen letették s hivatalukban megerősítették.

- 58.** O l á h S á n d o r gyomai segédtanító, — felmutatott

okmányai mellett bekebeleztetését kéri. Kérelme megadatik s a gesztelyi egyházba alkalmaztatik mint segédtanító.

59. **B a l á z s J ó z s e f** vasmegyei segédtanító ugyancsak bekebeleztetését kéri.

Kérelme megadatik s a király-helmecezi egyházba segédtanítóul rendeltetik.

60. **T e r n y e i P á l** szerencsi ügyvéd és birtokos az országos közalaphoz évenként 20 frt adománnyal járulván.

Az egyvetemes reform. egyház iránti buzgóságának eme szépen nyilatkozó jeleit a közgyűlés örömmel és elismeréssel veszi tudomásul.

61. Indítványoztatott, hogy a lelkészválasztásoknál felvétetni szokott jegyzőkönyvek lehetőleg egyöntetűek s minden tekintetben formásak legyenek. egy bizottságilag megállapított ily jegyzőkönyvi minta készíttetnék, — a szükséges kihagyásokkal.

Egyházmegyei közgyűlés ezen indítványt magáévá teszi s elfogadja s ennek megszerkesztésére az őszi közgyűlésre leendő bemutatása mellett **S z i n y e i Gerzson** és **T e r h e s B a r n a** tanácsbirákat bizza meg.

62. Ugyancsak indítványoztatott, hogy az esperesi hivatal részére egy lithographirozó vétessék, hogy ez által a nagy teherrel járó körlevelek írása megkönnyíttetnék; így a körlevelek minden egyház részére, külön lithographirozott alakban megküldetnének, kötelesek lévén azokat a lelkészek, — felelősség mellett, — gondosan egymásutáni rendben számban tartani, s majdan az egyháznak beköttetni.

Az indítvány elfogadtatott, úgy a lithographirozó megvételi költségét, mint az évenként e célra tett kiadásokat, az egyházmegyeibeli lelkészek viselendik, most az előleget az egyházmegyei pénztár adandja u ólagos visszatérítés mellett.

63. Az egyházmegyei tanácskozások gyorsítása s ezélszerűsítése s alaposabb megvitatása tekintetéből indítványoztatott, hogy az egyházlátogatási jegyzőkönyvek ezentul egész terjedelmökben ne olvastassanak fel, hanem a megszerkesztett jegyzőkönyvek egyik példánya az esperesi hivatalhoz beküldetvén, a másik példány az egyházi látogató elnöknél maradjon, ki ebből a gyűlés idejéig a nevezetesebbeket magában foglaló kivonatot készítvén, az egyházmegyei gyűlésen mint előadó tenne járásáról jelentést. Ugyancsak ily eljárás alkalmaztatnék nemcsak a bírósági, hanem más fontosabb ügyeknél is, kiadatván azok előretanulmányozás végett a tanácsbirói s a jegyzői karnak.

Egyházmegyei közgyűlés ezen indítványt egész terjedelmében elfogadja s határozati erőre emeli.

64. Olvastatott az egyházmegye tanügyi bizottságának folyó 1884-dik évi márczius 31 napján felvett jegyzőkönyve.

Egyházmegyei közgyűlés a nagy gonddal összeállított s minden pontjaiban elfogadott jelentést magáévá teszi s annak általános része a jegyzőkönybe felvetetni határozottat a mint következik:

Az 1883/4-dik tanév első felére vonatkozólag a körlelkészi beérkezett jelentések és táblázatok nyomán összeállított táblás kimutatás a következő adatokat tartalmazza.

A 42463 lelket számláló egyházmegyénkben a 6—12 éves iskolakötelesek létszáma 2238 fi, 2196 nő, — összesen 4434 Annyi, mint a lélekszám. 10.44^o-ja.

Iskolát gyakorló 6—12 évig 1851 fi, 1721 nő, összesen 3572. Iskolát nem gyakorol 387 fi, 475 nő, összesen 862. Az iskolagyakorlók létszáma 176-tal több mint az 1882/3 tanév végén. Annyi, mint a tankötelesek 80.5 százalékja. A múlt tanévi kimutatáshoz képest javulás 0.5 százalék.

Ismétlő iskolaköteles 872 fi, 872 nő, összesen 1744. Annyi mint a lélekszám 4.1^o-ja.

Ismétlő iskolát gyakorló 143 fi, 129 nő, összesen 272. Iskolát nem gyakorol 729 fi, 743 nő, összesen 1472. Iskolát gyakorló 110-el több mint az elmúlt tanév végén. Annyi mint a tankötelesek 15.6 százalékja, mostani javulás 6.3 százalék.

Osztályozás tekintetében II. osztályu iskola 1, III. osztályu 10, IV. osztályu 30, V. osztályu 24, VI. osztályu 6.

Szellemi állásra nézve kitűnő iskola 18, dícséretes 26, kielégítő 22, gyenge 3.

Rendes tanító van 61, segéd 6, ideiglenes 3, lelkésztanító 9, nem okleveles 6.

Tanítói lakjó 66, rosz 5.

Tanterem törvényszerű 63, nem törvényszerű 9.

I s k o l a i f e l s z e r e l é s k e l l ő 41, h i á -
n y o s 30, s e m m i 4.

I s k o l a i a l a p 5353 frt 97 kr.

F a i s k o l a r e n d e z e t t 25, r e n d e z e t l e n 26.

T a n i t ó i é v i j ö v e d e l e m 24367 frt.

Az 1882]3-dik tanév végéről szóló kimutatás 24289 frt, kü-
lönbözlet 78 frt.

M á s v a l l á s u i s k o l á s o k :

a) Római katolikus 77 fi 64 nő = = 141

b) Görög katolikus 30 „ 20 „ = = 50

c) Agostai evang. 13 „ 12 „ = = 25

d) Mózes vallásu 22 „ 36 „ = = 58

Összesen 274

Népiskoláink szellemi minőségének kimutatása.

Kitünő: Czigánd. Csanáros, Karsa. Kesznyéten, Kis-
Tarkány, Lácza, Lúcz fi, Karos, Mád, Megyaszó fi és le-
ány, Nagy-Géres. Sárospatak fi és leány, Veke, Tállya,
Tólesva, Vajdácska. **Dicséretes**: Agard, Báj, Berzék, Suna-
Harkány fi, Hotyka, Kák, Karád, Kis-Dobsza, Kis-Géres,
Kis-Kövesd, Tisza-Ladány, Liszka, Lúcz leány, Monok,
Nagy-Rozvágy, Onod. Örös, Petrahó, Riese, Sajó-Hidvég.
Semlyén, Szerenes, Szomotor, Tarczal fi, Vámos-Ujfalu.
Kielégítő: Leányvár, Bácska, Lelesz, Hoporty, Csobaj,
Erdő-Horváti, Erdő-Bénye, Gesztely, Golop, Hernád-Né-
meti, Kenézlő, Bodrogh-Keresztúr. Lelesz-Pólyán, Ágcsernő,
Legyes-Bénye, Luka, Pthrügy, Szada, Tarczal leány, Tokaj,
Zombor, Vis. **Gyenge**: Király-Helmecz, Szentes Takta-
Kenéz.

Észrevételek: S z ü n e t e l t az iskolázás P á -
c z i n b a n himlőjárvány miatt, N a g y - K ö v e s -
d e n a tanítói lak és iskola helyiség leégése miatt,
B o d r o g h - O l a s z i b a n a tanító betegsége
miatt, A s z e l l e m i m i n ő s í t é s e l m a -
r a d t a h a r k á n y i l e á n y í s k o l á b a n
a tanító időközi eltávovása miatt.

Az 1882—3-ik tanév végén történt minősítéshez ké-
pest h a n y a t l á s jeleztetik a következő iskolákról:
T o k a j d i c s é r e t e s b ő l lett kielégítő,
T a k t a - K e n é z k i e l é g í t ő b ő l lett gyenge,

Király - Helme ez dicséretesből lett gyenge. Haladás jelezhető a következőknél: Agárd, Sajó - Hidvég kielégítőből lett dicséretes, Csanálos, Kesznyéten Megyaszófi, Tolcsva dicséretesből lett kitűnő. Gesztely Golop, Kenézlő gyengéből lett kielégítő. Erdő - Horváti szétzüllött minősítetlenből kielégítő. Makos - Hotyka szétzüllött minősítetlenből dicséretes.

65. Az egyházmegye őszi közgyűlése jegyzőkönyvének 41 sz. a. határozata értelmében megbízva lévén a tanügyi bizottság a népiskolák felügyeletére vonatkozó szükségesnek látott javaslatának a gyűlésre leendő beterjesztésével, azt ez alkalommal bemutatja, s előterjesztvényében, a főbb elvi tételeknek megtartásával véleményét ezekben nyilvánítja: hogy az iskolalátogatói körök nagyobbítsanak: hogy a körlelkész egy szakképzett tanító és egy ügybuzgó világi egyén közreműködésével ejtse meg az iskolák látogatását behatóan és alaposan; hogy az iskolaszékek s különösen a lelkészek, teljesítsék kötelességöket, s hogy végül ezen javaslat megkészítése az egyes tanítói körökre bizassék.

A tanügyi bizottságnak alapos életrevaló s már más egyházmegyék által is fogantatba vett javaslata elfogadtatik, a tanítói körök felhivatnak, hogy a látogatási körök mikénti megalakításáról véleményeiket az esperesi hivatalhoz az őszi közgyűlést megelőzőleg adják be. — Addig azonban úgy a látogatási körök, mint a körlelkészek jelen alakjukban meghagyataak, az őszi közgyűlésben fogván e tárgyban véglegesen határozni. A mennyiben pedig az eddig oly lelkesen s a tanügyet oly odaadó buzgósággal szolgáló tanügyi bizottság tagjai lemondottak — az új választás e közgyűlésben következőképen ejtetett meg: egyházi elnökül Zombori Gedő tanácsbíró, világi elnökül Dr. Lengyel Endre, tanácsbíró tagokul Buda János, Abaházi József lelkészek, Szinyei Gerzson tanácsbíró, Kérészi István főiskolatanár, Csécsi Pál, Gérecz Ká-

r o l y sárospataki, B a r t h a J á n o s kesznyé-
teni tanítók.

- 66.** Ezen tanügyi bizottság újból megválasztatása alkalmából ed-
digi egyházi elnöke T e r h e s B a r n a tanácsbíró sok-
oldalú elfoglaltatásának indokaival visszavonhatatlanul lemondván.

Egyházmegyei közgyűlés a legmélyebb sajnálattal
veszi ezen lemondást, annyival inkább, mivel a tanügyet
oly szakértelemmel, hivatásszerűleg, odaadó buzgósággal
emelte és fejlesztette s e tekintetben oly munkásságot, oly
dús eredményt tüntetett fel, hogy azokért hálásan érzett
közelismerésének jegyzőkönyvileg kíván kifejezést adni a
közgyűlés.

- 67.** Egyházkerületi közgyűlésünk elé beterjesztendő levén azon
veszteség, melyet egyházmegyénk a lelkészi és tanítói karban
szenvedett elhalálozás által.

A lelkészi karból elhaltak: C z i k e F e r e n c z
tiszaladányi, L á b o s M e n y h é r t szentesi,
R á c z J ó z s e f monoki nyugalmazott, H o r k a i
G y ö r g y petrahói és R i g ó J ó z s e f
kis-dobszai nyugalmazott lelkészek.

- 68.** A legközelebb lefolyt év alatt a következő lelkészi és tanítói
változások s elhelyezések történtek.

a) L e l k é s z e k ű l választottak a halál által
megüresült mádi, tiszaladányi, petrahói egyházakba és pe-
dig Mádra P á l A l b e r t nagyrozvágyi segédlel-
kész, Tiszaladányba ifj. C z i k e F e r e n c z ottan
segédlelkész, Petrahóra H o r v á t h J á n o s sárospatak
segédlelkész.

b) T a n i t ó k ű l a halál által megüresült sza-
dai tanítói állomásra M a t u s z M i h á l y ottani
helyettes tanító; változás folytán megüresült meggyasói le-
ány tanítói helyre S z a i a i B é l a ottani fitanító.
az ismeretlen helyre távozott G ö n c z i L á s z l ó
volt harkányi leánytanító helyére tanítóul T ö r ö k L a
j o s volt meggyasói leánytanító.

- 69.** A felső-borsodi egyházmegye múlt évi őszi közgyűlése jegy-
zőkönyvét megküldvén.

jegyzőkönyveink megküldése mellett szíves köszönettel
fogadtatik s levéltárba tétetik.

- 70.** A folyó évi tavaszi és nyári egyházkerületi gyűlésen való
képviseléssel egyházmegyénk részéről

Ésperes és egyházmegyei gondnokon kívül B o d o l a i J ó z s e f, T e r h e s B a r n a p a p i, D r. L e n g y e l E n d r e, K ó c z á n M i k l ó s világi tanácsbírák bizatnak meg.

71. Tolcsvai Nagy Gedeon tele alapból járuló segélyre ajánlja egyházmegyénk.

a) E g y h á z a k k ö z ü l a kaki és monoki egyházakat.

b) Ö z v e g y e k k ö z z ü l T ö r ö k J ó z s e f n é lelkész- és K o v á c s J á n o s n é tanító-özvegyeket.

c) T a n i t ó k k ö z ü l N a g y K á r o l y örösi, G é r e c z K á r o l y sárospataki fi, B a g ó c s i S á m u e l tiszaluczi leány és F o d o r J ó z s e f nagyrozvágyi tanítókat.

72. Szegényebb lelkészek és tanítók számára gyült segélyre ajánltatnak.

R á c z A b r a h á m csobaji lelkész és L á c z a i I s t v á n szomotori tanító.

73. Államsegélyt kérnek s ajánltatnak.

A z ó n d i, m á d i, k i r á l y - h e l m e c z i adóssággal terhelt egyházak, kérvényeikkel együtt, J á n c s s i P á l bodrogh-olaszi agg tanitót ugyancsak a főtiszt. egyházkerülethez intézett kérvényével.

74. A hollandi tárból segélyt kérnek s ajánltatnak.

T ó t h K á r o l y a csekély jövedelmű kaki egyházban szolgáló lelkész, B o r e s í k G á b o r agárd. és K o v á c s F e r e n c z vékei szegény tanítók.

75. Az 1884. évi közhirdetésre felterjesztetnek.

A t a k t a - k e n é z i egyház és az á g c s e r n ő i leány egyház.

76. Mindezen pontok hitelesítettek.

J e g y z e t t é k. T ó t h L a j o s főjegyző: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 32, 42, 46, 54, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76.

V é g h B e r t a l a n világi jegyző: 15, 30, 38.

A b a h á z y J ó z s e f, helyettesített aljegyző: 10, 11, 12, 16, 17, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 61, 65, 66.

C z i n k e I s t v á n helyettesített aljegyző 23,

24, 25, 26, 27, 28. 29, 31, 33, 34. 35, 36, 37, 39,
40, 41, 60.

Szerkesztette

Tóth Lajos

egyházmegyei főjegyző.

Tárgymutató

arra nézve mely, határozatok, mely
egyházakat vagy egyeseket illetnek.

Abaházi József lelkészt 65.

Özv. Anti Jánosnét 38.

Bacskai egyházat 56.

Balázs József s. tanítót 59.

Báji egyházat 43.

Barati Ferencz lelkészt 9.

Bartha János tanítót 65.

Bodnár Lajos tanítót 30.

Bodolai József tanácsbíró 70.

Bodrogh-keresztúri egyházat 16.

Buda János lelkészt 65.

Csécsi Pál tanítót 65.

Dobszai egyházat 31.

Egyházkerületet 8. 16 21 37, 42, 43, 44, 46, 51, 67, 68

70. 71, 72, 73. 74, 75.

Esperesi hivatalt 12, 43. 44. 47, 61, 62, 63, 65, 70.

Erdőbényei egyház 35.

Felső-borsodi egyházmegyét 69.

Gérecz Károly tanítót 65.

Gesztelyi egyházat 28.

Harkányi egyházat 24.

Helmeczi egyházat 48, 49, 50.

Hoportyi leányegyházat 29.

Hotykai egyházat 21, 22.

Kaki egyházat 27.

Kérészi István tanárt 65.

Kis Lajos segéd lelkészt 55.

Kóczán Miklós tanácsbíró 3, 29, 70.

Kovács Ferencz örösi lakost 54.

Körzendő 6, 7, 64, 65.

Kun Miklós h. lelkészt 35.

- Kun József szentesi tanítót 47.
 Özv Labos Menyhértné 46.
 Ladányi egyházat 42.
 Dr. Lengyel Endre tanácsbíró 65.
 Likai László tanítót 14.
 Liszikai egyházat 20.
 Lúczy egyházat 25.
 Mádi egyházat 39. 40.
 Megyaszói egyházat 33.
 Nagy András h. lelkészt 32.
 Nagy Ignác miskócezi lelkészt 4.
 Nagy Károly lelkészt 53.
 Nagy-kövesdi egyházat 51.
 Oláh Sándor s. tanítót 58.
 Ondi egyházat 37.
 Ölbei János t. bírót 49.
 Pap József h.-németi tanítót 26.
 Patay Ferencz földbirtokost 43.
 Paloczy József tanítót 28.
 Pác Márton k.-helmecezi lakost 49.
 Petrahói egyházat 17.
 Özv. Rigó József lelkésznőt 32.
 Stepán József tanítót 18.
 Simai leányegyházat 19.
 Szadai egyházat 23.
 Szentesi egyházat 44, 45.
 Szerencsi egyházat 34.
 Szinyei Gerzson t. bírót 3, 54, 61, 65.
 Szomotori egyházat 52.
 Teleki Péter tanítót 41.
 Terhes Barna t. bírót 22, 54, 61, 66 70.
 Ternyei Pál ügyvédet 60.
 Tokaji egyházat 13, 14, 15.
 Tornallyai Sámuel tanítót 48.
 Tóth Lajos főjegyző és pénztárnokot 10, 11. 12.
 Zombori Gedő t. bírót 29, 65.
 Báró Vay Miklós e. m. gondnokot 70.
 Báró Vay Sándor t. bírót 2.
 Vécsi társegyházat 53.
 Végh Bertalan e. m. ügyvédet 25, 30, 38, 49.
-

Az alsó-zempléni ref. egyházmegye egyházmegyei bíróságának Sárospatakon 1884. évi április hó 2 án tartott ülésében felvett

Jegyzőkönyve.

Tárgyalási jegyzőkönyv.

Felvétetett Sárospatakon, 1884. évi április hó második napján d. e. 8 és fél órakor az alsó zempléni ref. egyházmegyei bíróság előtt, — több tólesvai egyháztagnak K o l o z s v á r i I s t v á n lelkész ellen, — ezzel kapcsolatban K o l o z s v á r i I s t v á n lelkésznek O s u t o r o s B e n ő tanító ellen és utóbbinak K o l o z s v á r i I s t v á n lelkész ellen beadott panaszos ügyükben mai napra kitűzött tárgyalás foganatosítása tárgyában.

Jelenlevők :

Az elnökség részéről Kopré Ferencz esperes, ifjabb báró Vay Miklós egyházmegyei gondnok. A tanácsbírák részéről. Zitás István, Bodolay József, Ölbei János, Keresztúri József, Zombori Gedő egyházi és Szinyei Gerzson világi tanácsbírák, Tóth Lajos egyházmegyei főjegyző s Végh Bertalan világi jegyző, úgy is mint a bíróság jegyzője.

A felek részéről Kolozsvári István, Farkas Sámuel, Liszkai István és Nagy István.

A tárgyalás megkezdése előtt, egyházi elnök részéről az egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság, törvény szerint megalkultnak nyilvánítván, — tekintettel azon körülményre, hogy a fennforgó fegyelmi ügyben a nyilvánosság kizárása a közérkölciség megóvása szempontjából szükségesnek mutatkozik, — a bíróság a nyilvánosság kizárását egyhangúlag elhatározta, s zárt üléssé alakult.

A tárgyalásra megjelent Farkas Sámuel, Liszkai István és Nagy István panaszlók s Kolozsvári István lelkész panaszlott jelen-

létében az ügy előadója, az ügy állását szóbelileg előterjesztvén, ennek megtörténte után megjelent felek a bíróság előtt kihallgattattak, — s miután sem a tárgyalás megkezdéséig, sem annak folyama alatt, a panasz tárgyává vonatkozólag újabb tanukra s bizonyítékokra nem hivatkoztak, sem tanukat magokkal nem hoztak, az ügyiratokban kifejtett ténykörülmények és bizonyítékok kellő méltatása s feleknek szóbeli nyilatkozatai egybevetése után, — melyben újabb — a panasz tárgyára vonatkozó érvek elő nem adattak, — az egyházmegegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság következőleg

Ítélt:

1. K o l o z s v á r i I s t v á n, mint a tólsvai reform. egyház lelkésze, az egyházi törvény 257 § h. pontja alá eső fegyelmi vétségben.

2. C s u t o r o s B e n ő, mint a tólsvai reform. egyház tanítója, az egyházi törvény 257 § e., f., és h. pontjai alá eső fegyelmi vétségben vétkesnek nyilvánítván,

K o l o z s v á r i I s t v á n lelkész az egyházi törvény 246 §. b. pontja alapján f e d d é s r e,

C s u t i r o s B e n ő tanító ugyan azon §. f. pontja alapján tanítói hivatalától való v é g l e g e s m e g f o s z t á s r a; továbbá;

3. Farkas Sámuel, mint a tólsvai ref. egyház algondnok és presbytere.

4. L i s z k a i I s t v á n, mint a tólsvai ref. egyház presbytere a 257. §. e. pontja alá eső fegyelmi vétségben szintén vétkesnek nyilvánítván:

F a r k a s S á m u e l algondnoki hivatalától és presbyteri állásától, s

L i s z k a i I s t v á n presbyteri állásától való két évi felfüggesztésre ítéltetnek,

Mely ítélet felek előtt kihirdettetni s jogerőre emelkedés után, a tólsvai egyháznak megküldetni határoztatik.

Indokok :

Több tólsvai egyháztag, illetve Farkas Sámuel algondnok és társai által beadott panaszkérvényben foglalt állítások valóságát panaszlók sem a vizsgálat folyamán kihallgatott tanuk vallomásaival sem a tárgyalás során K o l o z s v á r i I s t v á n lelkész ellen nem igazolták.

Tekintve mindazonáltal, hogy vádlott lelkész ellenében, oly körülmények jelenségei látszanak fennforogni, mely egy lelkész társadalmi állásával, egyházas hivatásával s magaviseletével össze nem egygyeztethető, tekintve, hogy a lelkipásztorok hivatásuknak teljesen megfelelő élet folytatására, törvény szerint is kötelezve vannak (120 §.) s ezen minőségben elkövetett cselekvéseik, avagy mulasztásaik következményeiért felelősséggel tartoznak, miután vádlott ellenében **C s u t o r o s B e n ő** részéről beadott panasz teljesen alaptalannak találtatott s miután vádlott fegyelmileg mindez ideig büntetve nem volt, ellenében a másodfoku büntetés, — **f e d d é s** volt fegyelmileg kiszabandó.

C s u t o r o s B e n ő ellen a fegyelmi büntetés legmagasabb foka, a hivataltól való végleges megfosztás kimondandó volt.

Mert a vizsgálat folyamán önmaga beismerte, hogy tanítói oklevele megszerzésére az egyházmegyei hatóság által felhiva lett s annak mindezüdig eleget nem tett; —

Mert a kihallgatott tanuk vallomásaival teljesen próbaerőjűleg beigazoltatott, hogy tanítói magasztos hivatásának köteleit fel fogni nem képes, hogy a kezelése talá bizott növendékek iránt emberietlen goromba, durva bánásmódot anúsit, hivatalának teljesítésére és folytatására méltatlan s hivatali hatalmával visszaélve s hatás körét túllépve, oly cselekmények elkövetésére engedte magát ragadtatni, mely minden erkölcsi és természeti törvényekkel ellenkezik,

Mert a vizsgálat folyamán felmerült körülményekből nem csak hivatali, de köztörvényi uton megtorlando büntetésre méltó cselekmények elkövetése is van vádlott **C s u t o r o s B e n ő** ellenében igazolva;

Mert a tólesvai egyház belbékéje és nyugalma felzavarásának egyik értelmi szerzőjéül vádlott bizonyult, már pedig az egyházak nyugalmanak, belbékéjének s legkivált a tólesvai egyházban consolidálódni kezdett viszonyok fenntartása s megőrzésének lehetősége az egyházmegye kiváló feladatai közé tartozik.

Mert vádlott **C s u t o r o s B e n ő** ellen a hamis vádaskodás tényálladéka is beigazolva van, miután **K o l o z s v á r i I s t v á n** lelkészt oly becstelenítő és rágalmazó szavak elkövetésének vádjával illette, melyek ha valóznak bizonyultak volna, lelkésznek hivatalos állásától való elmozdithatását vonhatták volna magok után, — s miután éppen vádlott **C s u t o r o s B e n ő** által elkövetettnek bizonyult, a kihallgatott tanuk egybehangzó vallomásai szerint fenti büntetés **C s u t o r o s B e n ő** ellen volt alkalmazandó;

Mert egyházi törvényeink szerint is a tanító, mint ilyen a lelkipásztor hatásága alatt álló hivatalos személynek levén tekintendő, — azon ténye C s u t o r o s B e n ő n e k, hogy felettes hatósági főnöke ellen — nemcsak alaptalan panaszokat szerkeszt s beadványoz, hanem ilyenek szerkesztésére az egyes egyháztagok közt izgat, rossz tanácsokat ad, s e czélből kérvényt szerkeszt, miután sem magán sem hivatali mulasztás lelkész ellenében igazolva nem lett — ezen ténye szintén fegyelmileg volt büntetendő.

F a r k a s S á m u e l mint a tolesvai reform. egyház algondnoka és presbyter, — ugyszintén a L i s z k a i I s t v á n mint a tolesvai reform. egyház presbyter, hivataluktól és állasuktól, azon oknál fogva voltak két-két évi időtartamra felfüggesztendők, mert K o l o z s v á r i I s t v á n lelkész ellen beadott panasz folyamodvány beadhatására hivatalos minőségükben jogositva nem voltak, miután a tolesvai egyház részéről e nemű megbízatásukat s a beadott folyamodvány beadhatására való meghatalmazásukat próbaerejűleg nem igazolták, — még is a beadott panaszt hivatalos minőségükben irták alá, sőt annak aláírását oly egyháztaggal is eszközöltették, kik a panasz tartalmáról egyáltalán semmi tudomással nem bírtak, az aláírt egyháztagok egy része, a részletes vizsgálat alkalmával a vádtól vissza is lépett, — s miután a lelkész ellen beadott vádjukat beigazolni képesek nem voltak, sőt a békés egyháztagok között a lelkészök elleni izgatás, gyűlölködés, az egyház békéjének és nyugalmanak indokolatlan megzavarását kizárólag eszközölték s összejöveteleik s rábeszéléseikkel s hivatalos állásukból kifolyólag, — mint az egyház előjárói a kevésbbé értelmes és szegényebb egyháztagokra nyomást gyakoroltak s C s u t o r o s B e n ő v e l egyetértőleg az egyház békéjének és nyugalmanak erőszakos megzavarására működtek, — tekintettel a hamis vádoskodás tényálladékára — F a r k a s S á m u e l algondnok s presbyter, — úgyszintén L i s z k a i I s t v á n presbyter, az általuk emelt panasz s az ellenükben beigazolva levő tényálladék folytán e helyt szintén fegyelmileg voltak büntetendők.

Mely ítélet a tárgyalás befejezése után megjelent C s u t o r o s B e n ő és a többi jelenlevők előtt kihirdettetvén K o l o z s v á r i I s t v á n részéről elfogadtatott, — C s u t o r o s B e n ő, F a r k a s S á m u e l és L i s z k a i I s t v á n által pedig fellebbezés jelenietett be. Két utóbbi által az ítélet kiadása kérelmeztetvén, annak másolatban kiadására a jegyzői hivatal utasított.

K o l o z s v á r i I s t v á n lelkészt illetőleg az

ítélet jogerőre emelkedvén, annak végrehajtása, az egyházi törvény 284 § 3-ik pontja értelmében, ezen bíróság színe előtt az elnökség által szóbelileg eszközöltetett.

Ezzel a tárgyalás délelőtt 11 órakor befejeztetvén, a jegyzőkönyv befejeztetett s aláíratott.

Kelt mint fent

Végh Bertalan s. k.

e m. világi jegyző
mint az egyh. m. bíróság jegyzője.

Kopré Ferencz s. k.

e. mint az egyházmegyei bíróság
egyházi elnöke.

Ifj. Báró Vay Miklós s. k.

egyházmegyei gondnok,
mint az egyházmegyei bíróság világi elnöke.

Függelék.

Az alsózempléni ev. ref. egyházi megye egyházai által az országos ev. ref. egyházi közalap javára ajánlott összegek kimutatása.

Sorszám	Az egyház neve	Lélek szám	Ajánlott összeg		Ésik egy lélekre	Sorszám	Az egyház neve	Lélek szám	Ajánlott összeg		Ésik egy lélekre
			frt	kr	kr				frt	kr	kr
1	Nagy-Kövesd	464	15	30	3.29	38	Kak	415	18	10	4.36
2	Kis-Kövesd	597	27	80	4.65	39	Gesztoly	623	39	80	6.38
3	Vajdáska	522	20	80	3.98	40	Osánáros	631	51	—	8.08
4	Bereczki	331	16	50	4.98	41	Hoporty	106	15	30	14.43
5	Szomotorvécs	290	18	80	6.48	42	Kis-Dobsza	394	16	50	4.18
6	Nagy-Géres	596	53	10	8.91	43	Megyasszó	2220	80	60	3.63
7	Szentes	598	24	90	4.16	44	Legyes-Bénye	310	23	—	7.42
8	Véke-Boly s társ- egyházai	459	22	50	4.90	45	Tisza-Tokaj	1010	44	80	4.43
9	Király Helmezc	547	62	60	9.67	47	Bodrog-Keresztúr	214	12	50	5.84
10	Lelesz-Poján	440	15	40	3.50	48	Kenézli	250	8	10	3.24
11	Baeska-Battyány	479	20	94	4.37	49	Vis-Zalkod	195	29	—	14.87
12	Lelesz leányház	275	6	60	2.40	50	Bodrog-Olaszi	240	44	90	18.79
13	Tárkány	646	19	10	2.96	51	Petrahó	601	23	80	7.28
14	Ag-Csernő	241	4	60	1.91	52	Sáros-Patak	2160	172	50	7.98
15	Agárd	643	22	50	3.62		Vámos-Ujfalu, Sára Zsadány	517	53	50	10.34
16	Leányvár l. egyház	430	16	80	3.90	53	Tólesva	854	37	60	4.40
17	Perbenyik	321	17	40	5.42	54	Erdő-Horváti	536	29	50	5.50
18	Kis-Géres	975	32	70	3.36	55	Erdő-Bénye	840	66	90	8.62
19	Nagy-Rozvány	630	28	60	5.69	56	Sima		5	50	
20	Kis-Rozvány		7	30	5.69	57	O.-Liszka, Long	695	97	20	13.98
21	Karcsa	595	24	60	4.13	58	Takta-Kenéz	419	15	—	3.58
22	Páczin l. egyház	634	19	70	3.10	59	Pthrtgy	739	42	90	5.80
23	Luka	411	19	60	4.76	60	Báj	450	32	90	7.31
24	Karos l. egyház	361	15	30	4.23	61	Csobaly	511	18	90	3.69
25	Karád	1166	52	50	4.50	62	Ladány	900	27	—	3
26	Czigánd	2042	60	—	2.93	63	Tarezal	1281	229	60	17.92
27	Riese	950	44	30	4.66	64	Maad	725	58	40	8.05
28	Semlyén	396	11	—	2.77	65	Tálya	527	62	80	11.91
29	Lácza	641	24	30	3.86	66	Golop	235	44	—	18.72
30	Örös	430	20	50	4.27	67	Monok	266	12	40	4.66
31	T. Szada	644	39	20	6.08	68	Ond	317	19	50	6.15
32	Harkány	770	31	80	4.13	69	Szerencs	690	78	87	11.43
33	Tisza-Lucz	1340	85	—	3.4	70	Zombor	149	7	20	8.3
34	Kesznyéten	943	78	90	8.32	71	Hotyka	—	—	—	—
35	Sajó-Hídvég	730	46	50	6.37						
36	Berezék	137	10	10	7.37						
37	Hernád-Németi	1146	44	50	3.88						
Összesen								42900	2622	11	6.11

172

Ara 40 kr.